

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. S. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą:

1. podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od dnia 1 stycznia 2006 r. do 26 września 2010 r., od 1 października 2010 r. do 30 czerwca 2014 r., od 1 sierpnia 2014 r. do 30 września 2014 r.
2. nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 27 września 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2014 r. oraz od 1 października 2014 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że J. S. zgłosił się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 1 stycznia 2006 r. do 26 września 2010 r. i od 1 października 2010 r. W terminie i w prawidłowej wysokości ubezpieczony zapłacił składki za miesiące: 02.2006 r., 03.2006 r., 05.2006 r., od 07.2007 r. do 06.2007 r., od 08.2007 r. do 12.2007 r., od 04. 2008 r. do 05.2008 r., od 07.2008 r. do 11.2008 r., od 02.2009 r. do 08.2010 r., od 10.2010 r. do 06.2014 r. i od 08.2014 r. do 09.2014 r., natomiast za miesiące 01.2006 r., 04.2006 r., 06.2006 r., 07.2007 r. , od 01.2008 r. do 03.2008 r., 06.2008 r., od 12.2008 r. do 01.2009 r., 09.2010 r., 07.2014 r. składki zostały uregulowane po obowiązującym terminie płatności. Za miesiąc 10.2014 r. i 04.2015 r. należne składki zostały uregulowane w nieprawidłowej wysokości, natomiast za miesiące 11.2014 r. i 03.2015 r. brak wpłat składek na ubezpieczenia społeczne. Pismem z dnia 31 marca 2006 r. poinformowano ubezpieczonego o wyrażonej zgodzie na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc 01.2006 r. , natomiast pismem z dnia 25 sierpnia 2009 r. została wyrażona zgoda na opłacenie po terminie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiące: 04,06.2006 r., 07.2007 r., 01,02,03,06,12.2008 r., 01.2009 r. Pismem z dnia 27 lipca 2011 r. wnioskodawca został poinformowany o niewyrażeniu zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc 09.2010 r. Organ rentowy dodał, że w dniu 22 lutego 2015 r. J. S. wystąpił o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc 07.2014 r. Pismem z dnia 6 marca 2015 r. Oddział poinformował ubezpieczonego o negatywnym rozpatrzeniu wniosku. Organ rentowy podniósł, że z powyższego wynika, iż za dni niezdolności do pracy, za które ubezpieczonemu nie przysługuje zasiłek tj. od 28 października 2014 r. do 30 stycznia 2015 r., od 1 lutego 2015 r. do 5 kwietnia 2015 r. należne są składki na ubezpieczenia społeczne.

/decyzja – k. 76 – 78 akt ZUS/

Ubezpieczony J. S. uznał powyższą decyzję za krzywdzącą i wniósł o ponowne rozpatrzenie jego sprawy.

/odwołanie – k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 9 lipca 2015 r., ZUS wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację z zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4/

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. S. zgłosił się do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 1 stycznia 2006 r. do 26 września 2010 r. i od 1 października 2010 r.

/bezsporne/

W dniu 28 marca 2006 r. odwołujący złożył wniosek, w którym zwrócił się do ZUS z prośbą o przywrócenie terminu opłacenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za styczeń 2006 r. ZUS rozpoznał pozytywnie ten wniosek i pismem z dnia 31 marca 2006 r. poinformował odwołującego o wyrażeniu zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za styczeń 2006 r.

/pismo – k. 1 – 2 akt ZUS/

Następnie pismem z dnia 25 sierpnia 2009 r. ZUS wyraził zgodę na opłacenie po terminie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiące: kwiecień, czerwiec 2006 r., styczeń, luty, marzec, czerwiec i grudzień 2008 r. oraz styczeń 2009 r.

/bezsporne/

W dniu 11 lipca 2011 r. ubezpieczony złożył kolejny wniosek o przywrócenie terminu na zapłacenie składki na ubezpieczenie społeczne za wrzesień 2011 r. po terminie.

/wniosek – k. 11 – 12 akt ZUS/

Pismem z dnia 27 lipca 2011 r. wnioskodawca został poinformowany o niewyrażeniu zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc wrzesień 2010 r.

/pismo – k. 15 – 16 akt ZUS/

W dniu 29 listopada 2013 r. ubezpieczony złożył wniosek o przywrócenie terminu do zapłacenia składki za miesiąc marzec 2013 r. W uzasadnieniu wskazano, że w deklaracji za marzec 2013 r. została błędnie wyliczona podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe. Omyłkowo zamiast 31 dni w marcu uwzględniono 30 dni i składka została pomniejszona o kwotę 9,94 zł.

/wniosek – k. 3 – 4 akt ZUS/

Organ rentowy nie przywrócił ubezpieczonemu terminu do opłacenia składki za marzec 2013 r. po terminie.

/pismo – k. 5 – 6 akt ZUS/

Następnie ubezpieczony J. S. w dniu 23 lutego 2015 r. złożył kolejny wniosek o przywrócenie terminu do opłacenia składki za lipiec 2014 r. po terminie. W uzasadnieniu wskazał, że opłacenie składki po terminie nastąpiło po terminie z powodu trudnej sytuacji rodzinnej. Podał, że jego była żona wywiozła córkę za granicę bez jego zgody i terminie płatności składki wyjechał za granicę w poszukiwaniu córki co spowodowało przeoczenie terminu płatności składki za lipiec 2014 r. Do Polski wrócił 11 sierpnia 2014 r.

/wniosek – k. 65 – 68 akt ZUS, bilet – k. 57 – 58 akt ZUS/

Składka na ubezpieczenie za lipiec 2014 r. została przez skarżącego została opłacona w całości w dniu 20 lutego 2015 r., tj. po terminie, który upłynął w sierpnia 2014 r.

/bezsporne/

Pismem z dnia 6 marca 2015 r. Oddział poinformował ubezpieczonego o negatywnym rozpatrzeniu wniosku z dnia 22 lutego 2015 r.

/pismo – k. 71 – 72 akt ZUS/

W dniu 20 kwietnia r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o wydanie decyzji o okresach podlegania przez nią dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

/wniosek – k. 73 – 74 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 14 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. S. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą:

1. podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od dnia 1 stycznia 2006 r. do 26 września 2010 r., od 1 października 2010 r. do 30 czerwca 2014 r., od 1 sierpnia 2014 r. do 30 września 2014 r.
2. nie podlega dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 27 września 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2014 r. oraz od 1 października 2014 r.

/decyzja – k. 74 – 76 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie w/w dokumentów, których wartości dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, Sąd zaś nie znalazł podstaw, ażeby odmówić im waloru wiarygodności z urzędu. Dodać należy, że stan faktyczny był pomiędzy stronami bezsporny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają, stosownie do art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121), obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu, a także - w myśl art. 11 ust. 2 - na swój wniosek dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem następuje od dnia wskazanego we wniosku, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony (art. 14 ust. 1a).

Z art. 47 ust. 1 pkt 1 wynika, że płatnik składek, będący osobą fizyczną opłacającą składkę wyłącznie za siebie, przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż do 10 dnia następnego miesiąca.

Zgodnie z dyspozycją art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137 poz. 887 z póź. zm.) ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe, o których mowa w ust. 1 ustają :

- 1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia w którym wniosek został złożony,
- 2) od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie (...) w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie (...),
- 3) od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom.

Należy zauważyć, iż art. 14 Ustawy wymienia trzy, niezależne od siebie okoliczności , przy zaistnieniu których ustaje ubezpieczenie, czyli :

1. z woli płatnika na jego wniosek,
2. z powodu nieopłacenia składki należnej za jeden miesiąc,
3. wobec ustania tytułu podlegania ubezpieczeniu.

Z uwagi na nieopłacenie składki w terminie ustaje ubezpieczenie z mocy samego prawa. W takiej sytuacji nie jest potrzebne cofanie wniosku o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym.

Oczywistym jest, iż przez pojęcie nieopłacenia składek na dobrowolne ubezpieczenie społeczne należy rozumieć nie tylko nie opłacenie tej składki w ogóle, ale również kilkudniowe opóźnienie w opłacie składek, jak również i jej opłacenie z uchybieniem terminu, czy też w niepełnej wysokości (podobne stanowisko zajął S.A. w Ł. w wyroku z dnia 28.04.2000r. III AUa 88/00 OSA 2001/1/1; S.A. w K. w wyroku z dnia 27.04.2000r. III AUa 66/00 OSA 2001/9/32)

Osoba składająca wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym i oczekująca świadczeń od organu rentowego, zobowiązana jest do opłacania składek na to ubezpieczenie w terminie i we właściwej wysokości (podobne stanowisko zajął S.A. w W. III AUa 1514/99 OSA 2001/4/15).

Przymiotem wszelkich ubezpieczeń dobrowolnych jest to, że ubezpieczenie takie jest kontynuowane, jeżeli składki na to ubezpieczenie są opłacane w terminie i we właściwej wysokości. A zatem wnioskodawczyni zdając sobie z tego sprawę winna dokonywać wpłat składek w przewidzianym przepisami prawa terminie oraz w określonych przez przepisy wysokościach.

W oparciu o powyższe należy jeszcze raz podkreślić, że dobrowolne ubezpieczenie chorobowe ustaje zarówno, gdy płatnik nie zapłacił składki za jeden pełny miesiąc, ale również, gdy wpłacił ją z uchybieniem terminu ustawowego. W uzasadnionych jednakże przypadkach, mimo opóźnienia z zapłatą składki, ZUS może na wniosek zainteresowanego wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie.

Podkreślić należy, że kwestia zgody, bądź odmowy ZUS, na opłacenie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po terminie nie wymaga wydania przez Zakład decyzji. Ustawa systemowa przewidywała bowiem wydawanie decyzji w sprawach objętych przepisem art. 83 ust. 1, jak również w innych konkretnie wymienionych sprawach, określonych w przepisach ustawy (art. 24 ust. 1). W tych to sprawach ustawa zastrzega dla ubezpieczonych (płatników) prawo do odwołania się od wydanej decyzji do właściwego Sądu.

Niewątpliwie wnioskodawca w niniejszej sprawie uiszczył składkę na ubezpieczenie za lipiec 2014 r. z uchybieniem ustawowego terminu tj. 20 lutego 2015 r.

Jednakże istotą sporu w niniejszej sprawie stanowiła ocena zasadności odmowy „przywrócenia terminu” do opłacenia składek. Przed dokonaniem takiej oceny stwierdzić należy, iż decyzja w przedmiocie przywrócenia terminu do opłacenia składek pozostawiona została wprawdzie do uznania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, niemniej jednak nie może być ona całkowicie dowolna, a powinna uwzględniać okoliczności konkretnej sprawy, zwłaszcza przyczyny uchybienia terminu. Decyzja taka podlega kontroli sądowej.

W ustawie przesłanką "wyrażenia zgody" na opłacenie składki po terminie jest wystąpienie "uzasadnionych przypadków". Przyznanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych uznania w uwzględnieniu lub nieuwzględnieniu wniosku o wyrażenie zgody nie jest zatem niczym nieskrępowane. Przyznana kompetencja winna być wykonywana według sprawdzalnych, sprawiedliwych kryteriów. W doktrynie prawa administracyjnego przyjmuje się, że uznaniowość decyzji nie oznacza dowolności w ich podejmowaniu. Użyte w przepisie art. 14 ust. 2 pkt 2 określenie "może" nie oznacza pełnej dowolności. Nie ma przy tym znaczenia, czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje odrębną decyzję czy też rozstrzyga daną kwestię jako przesłankę wydania decyzji o określonej treści. W tym drugim przypadku, w razie poddania decyzji kontroli sądowej, badanie obejmuje wszystkie okoliczności, także te, które stanowiły przesłanki zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Należy również wskazać, iż przesłanki stanowiące o możliwości przywrócenia terminu do opłacenia składek są całkowicie odmienne, od przywrócenia terminu w rozumieniu art. 168 kpc, który to termin do dokonania czynności procesowej może być przywrócony, jeżeli strona uchybiła terminowi bez swojej winy. W powoływanym przepisie brak jest takiej przesłanki, a zatem należy domniemywać, że ZUS może przywrócić termin do opłacenia składki, w zależności od stanu faktycznego, również w sytuacji, gdy jej nieopłacenie nastąpiło np. z winy nieumyślnej ubezpieczonego, chociażby w postaci lekkomyślności.

W ocenie Sądu Okręgowego decyzja organu rentowego w przedmiocie odmowy przywrócenia terminu do opłacenia składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe była prawidłowa.

Przede wszystkim podkreślenia wymaga fakt, że wnioskodawca jest przedsiębiorcą, od którego oczekuje się profesjonalizmu i inicjatywy w zakresie rozeznania w obowiązkach dotyczących podejmowanej działalności oraz – w związku z zamiarem podlegania ubezpieczeniu chorobowemu – konsekwencji w opłatach składek na to ubezpieczenie (*ignorantia iuris nocet*).

Nie można także usprawiedliwić zaniechania skarżącego terminowego opłacenia składki za lipiec 2014 r. i zapłacenia jej dopiero w miesiącu lutym 2015 r. problemami rodzinnymi i koniecznością wyjazdu za granicę albowiem z treści biletu lotniczego wynika, że ubezpieczony wrócił do Polski 11 sierpnia 2014 r. Oznacza to, że miał możliwość w miesiącu sierpniu 2014 r. uiścić składkę za miesiąc lipiec 2014 r.

Należało zatem podzielić stanowisko organu rentowego, że odmowa przywrócenia terminu do opłacania składki na ubezpieczenie chorobowe za grudzień 2013 roku, została oparta na sprawiedliwych kryteriach.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie (...) §1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy.